

Т.О.Перцева, Л.І.Конопкіна, О.Г.Черкасова, О.В.Мироненко, О.В.Фесенко, Л.А.Ботвінікова,
К.О.Белослудцева

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЛЕКЦІЙ З ВНУТРІШНІХ ХВОРОБ У МЕДИЧНОМУ ВИШІ: ДОСЯГНЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Вступ. Зміст методичного забезпечення у закладі вищої медичної освіти, перш за все, визначається специфікою викладання дисципліни, а також формою проведення навчальних занять, формою навчання студентів, перспективами його використання [4]. Враховуючи механізми затвердження методичних видань у вишах України, їх можна розподілити на дві групи - зовнішні та внутрішні. Зовнішні - це навчальні видання, яким надано гриф Міністерства освіти і науки (МОН) України. До них належать: підручник (навчальне видання з систематизованим викладом дисципліни), навчальний посібник (навчальне видання, яке доповнює або замінює підручник (частково чи повністю), може охоплювати матеріал лише одного чи декількох розділів навчальної програми), посібник (видання, призначене на допомогу у практичній діяльності чи в оволодінні навчальною дисципліною), наочний посібник (видання, зміст якого передається, в основному, зображувальними засобами), практичний посібник (виробничо-практичне видання, призначене для оволодіння знаннями та навичками при виконанні будь-якої роботи), навчально-наочний посібник (навчальне образотворче видання матеріалів на допомогу у вивченні чи викладанні), навчальнометодичний посібник (навчальне видання з методики викладання навчальної дисципліни), практикум (навчальне видання практичних завдань і вправ, що сприяють засвоєнню набутих знань, умінь і навичок), словник, довідник, конспект лекцій. Внутрішні видання - це методичні розробки, що зазвичай друкуються власною поліграфічною базою та затверджуються для використання навчальнометодичною радою вузу. До них належать методичні вказівки (рекомендації) для усіх форм проведення навчальних занять та форм організації навчання студентів, а також навчальні посібники без грифу МОН України. Основна частина. Лекція (від лат. «lectio» - читання), що з'явилася у Стародавній Греції та набула розвитку у Стародавньому Римі і в середні віки, - це організований у доступній формі систематизований виклад навчального матеріалу, будь-якого читання, теми, розділу предмета, сутності тієї чи іншої проблеми. Лекція у вищій школі розглядається і як метод, і як форма навчання. Це логічно структурований, системний, послідовний і обмежений у часі виклад передбаченого програмою наукового питання, побудований на діалектикоматеріалістичній основі. Вона є однією з основних форм проведення навчальних занять [1-4], у тому числі й на кафедрах Державного закладу «Дніпропетровська медична академія Міністерства охорони здоров'я України» (ДЗ «ДМА»), де тематика лекцій визначається робочою навчальною програмою. 2017-2018 навчального року співробітники кафедри внутрішньої медицини 1 ДЗ «ДМА» вирішили відійшли від традиційного опорного конспекту лекцій з

125

внутрішніх хвороб і запропонували студентам 4 курсу сформований лекторами навчально-наочний посібник «Курс лекцій», який відноситься до внутрішнього видання. У посібнику у вигляді відтворених друком лекційних слайдів міститься та ж сама інформація, що її подає лектор у вигляді мультимедійної презентації. Тексти лекційних слайдів є або оригінальними авторськими розробками, або складені на основі матеріалу підручника з внутрішніх хвороб. Навчально-наочний посібник став основним навчальним виданням повного викладу лекційних тем на кафедрі. Усі факти, методи, схеми, рисунки, що їх представляють лектори на лекціях, слугують засобами для розкриття основної ідеї. Вони знайомлять студента з основними напрямками розвитку медичної

науки, з вирішенням головних сучасних наукових проблем у терапевтичній галузі знань, пов'язують теоретичні положення науки з практикою, слугують засобами професійного виховання студентів. Кожна представлена у навчально-наочному посібнику лекція містить план та перелік використаних бібліографічних джерел. Поряд із зображенням кожного лекційного слайду у посібнику є відведене місце для додаткового запису студентом тієї інформації, якою він сам бажає доповнити представлений матеріал. Посібник «Курс лекцій» використовувався студентами як безпосередньо під час проведення лекційних занять, так і у подальшому - під час проведення практичних занять з внутрішньої медицини. 55 студентів 4 курсу медичного факультету наприкінці проходження ними циклу з внутрішньої медицини були опитані викладачами кафедри стосовно зручності використання навчальнонаочного посібника «Курс лекцій», ефективності засвоєння теоретичного матеріалу з дисципліни та необхідності формування подібних видань на інших кафедрах ДЗ «ДМА». Результати опитування показали, що усі (100 %) студенти високо оцінили методичну роботу викладачів кафедри, наголосили на високій ефективності впровадження видання у навчальний процес вузу, а також запропонували видати аналогічні посібники (у тому числі альбоми, плакати, таблиці тощо) для елективних курсів навчання. Висновок. Навчально-наочний посібник «Курс лекцій» є високоефективним методичним виданням для засвоєння студентами 4 курсу медичного вишу теоретичного матеріалу з внутрішніх хвороб. Видання навчальних посібників, які містять ілюстративно-наочні матеріали сприяє вивченню й викладанню предмета, курсу, дисципліни у медичному виші, засвоєнню їх змісту, розвитку та професійному вихованню особистості.

Список використаних джерел

1. Кузьмінський, А. І. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник / А. І. Кузьмінський. - К. : Знання, 2005. - 486 с.
2. Мачинська, Н. І. Сучасні форми організації навчального процесу у вищій школі : навчально-методичний посібник / Н. І. Мачинська, С. С. Стельмах. - Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2012. - 180 с.
3. Нагаєв, В. М. Методика викладання у вищій школі : навчальний посібник / В. М. Нагаєв. - К. : Центр навчальної літератури, 2007.
4. Педагогіка вищої школи : підручник / за ред. Д. В. Чернілевського. - Вінниця : АМСКП, Глобус-Прес, 2010.